

Tas Latweeschu tauschu draugs.

1832. 2. Dezbr.



49^{te} lappa.

Saunas sinnaß.

No Rihges. Tee fungj, fo zeeniga Rihges Rahts un tee birgeri irr islassijufchi, lai to naudu sanemm un glabba, fo woi nabbagi woi zits kahds zilweks eeliks tanni jaunâ krahjuminu-lahdi, tee Dezember-mehnesi katrà treschdeenâ pehz pussdeenâs no pulstsen' 4 lihds 7 Rahtsnammâ paschâ buhs kohpâ. Kam nu patihf, sawu krahjuminu, woi peez woi wairak rublus, tur nodoht, fur pehz katrà pussgadda no katrà rubla wehl diwi kapeiki winnam atlehks, tas lai tannis stundâs sawu naudu tur atness, sawu wahrdu fakka un peeteiz, woi gribboht lai katrà pussgaddâ winnam augtus ismakfa, woi tohs ikreis winna krahjuminam wehl peeleeek; tad winsch tur par sawu naudu dabbuhs sawadu papihri, fo winnam sawâ laikâ atkal buhs ardoht, kad gribbehs naudu atpakkat dabbuht.

No Tehrpatas. Augsti zeenigs Keisers teem sinnatneekem pahre wissahm Widssemes, Kurssemes un Jggaunussemes skohlahm irr pawehlejis, lai gahda, ka us preekschu nekahdâ skohlâ tahdus behrnus ne usnemm, kam tahs weeglas bakkes wehl naw eepohretas.

Arri Skrittula Indriks to debbes-sihmi irr redsejis un dabbu gudru mahzibu pahre tahm swaigsnehm.

1. Mohsus grahm. 15, 5. Luhko jelle us debbesi un skaiti tahs swaigsnes, warrig tu tahs skaitih?

Pehz tam, fo jaunais mahzitajs, ka juhs — mihti lassitaji! — schinnis lappinâs lassijufchi, Skrittula dehleem isteize pahre mehnesi, — gaddijahs, ka leela sihme pee debbesim rahdijahs. Pirmâ Nowember-mehnescha deenâ, trihs stundâs pehz pussnakti, laudis isbihjahs, redsedami swaigsnes no debbesim krichtofchas. Skrittula dehls Indriks arri zehlehs, un no istabas isgahjis tahdas bresmas pee debbesim redseja: Wifs gais us seemeta-pusses tihri kâ no ugguns-blahsmas bij apnems. Brihscham leesmas faskrehje, kâ sibbens, — brihscham ugguns no-

laidahs leelôds stubburôds, ka buhr' dohmajis, nu jau kriht us paschahm ehkahn. Wezzi laudis, kas gan teizehs redsejufchi swaigsnes no debbesim krihtam, tahdus baigus sawâ muhschâ ne bij peedsihwojufchi. Deena sahje aust; tad palikke kâ apdsiffis, bet tomehr wehl pehz faules lehfschanas warreja pasiht blahsmu pee debbesim. — Zitti ne warreja zeepees no isbailehm, bet Indrikam weegla firds; jo winsch peeminneja, ko jaunais mahzitajs bij fazzijis: "Pee debbesim Deewa gohds redsams." — Lai es arri ne prohtu — tâ winsch pee fewi dohmaja — kahdas tahs sihmes, tomehr es to sinnu, ka Deews wiffur rahdahs schehligs un wiffspehzigis; — kam tad baitotees un istruhktees? —

Us wakkaru winsch gahje pee brahta un to aizinaja, lai nahkoht pee jauna mahzitaja, tas winneem isstahstischohht pahr scho debbes-sihmi. Jaunais mahzitajs pats teizehs redsejis to, un labbraht tohs jauneflus gribbeja pamahziht. — "Ne dohmajeet wiss" — tâ winsch fazzija — "ka pateesi swaigsnes no debbesim krittufchas, kâ laudis aplam runna. Juhs wehl tahs paschas tur redsefeet, kâ bijufchas. Ko daschdeen tâ redsam, tas irr tahds spihdums, kâ sibbens un kâ ruhfa waffarâ. Tas ne augsti gaisâ zekahs; — bet swaigsnes dauds augstak' stahw un dauds tahlak pahr to, ko meh's gaisu sawzam. Tahda blahsma, kâ scho-riht pee debbesim bij, pee mums retti nahk redsama, bet tee laudis, kas wairak us seemeta-puffes dsihwo, tee par seemu gan drihs ifnakti wehl leelaku reds, un winneem leels preeks par to, jo winni zaur to sawâ garrâ nakti labbak' warr pahrtikt. Meh's to nosawzam par seemeta-blahsmu. Dauds irr, kas pee mums istruhstahs, kad tahda rahdahs, dohmadami, nu laikam kahda nestunde klahr. Winni wairak bihtahs no seemeta-blahsmas, ne kâ no sibbena, un tomehr sibbens neretti zilweku nosperr, bet seemeta-blahsma wehl nekad fahdi naw padarrijufi. Tas tapehz, ka winneem wiffadas aplamas dohmas prahtâ nahk. Kas mahziti, tee smeijahs par tahdu bailibu, jo tee labbak' sinn, ka neds swaigsnes kriht, neds debbes gabbalds eet, neds zitta kahda liksta aisrahdahs. — Es jums jau daschu wahrdinu pahr debbes-darbeem isstahstijis; — nahjeet, es jums arri ihpaschi pahr swaigsnehm gribbu kahdas sinnas doht. Juhs paschi tad redsefeet, kahda aplama walloda teem, kas schkeet, swaigsnes warroht no debbesim birt, kâ krusfa."

Nu jaunais mahzitajs panehme krihti un ar saweem mahzektteem pee galda peestahjees, taifijahs sihmes likt us galda. Tad tâ sahje runnaht:

"Tahs swaigsnes, ko juhs pee debbesim redseet, naw weenadas. Zittas ne mas no weetas ne kustahs un tâpatt weena pee ohras redsamas schodeen, kâ preeksch gaddufimteneem. Jau tee pirmtehwî winnas tahdas redsejufchi; Jjabs un tee Praweeschi daschâs weerâs no winnahm rakstijufchi. Tapehz meh's tahs nosawzam par zeeahm jeb nekustamahm swaigsnehm. Bet zittas ne weenu stundu ne paleek taî paschâ weetâ, weenadi ween ap fauli staigadamas. Schahs meh's nosawzam par staigadamahm swaigsnehm. Winnas arri pawiffam sawadas; jo tahm nekustamahm paschahm sawa gaisma, bet tahm staigadamahm wiffa gaisma nahk no faules starreem. — Kas ihpaschi us to mahzahs, tee jau no wezzeem laikeem ar leelahm truhbehm schahs swaigsnes wehrâ likkufchi, un ar leelu puh-

linu dauds dšikas gudribas pahr tahm isgudrojufchi. Wiini jums ar pateefibu warr isfazziht, žif leela ikkatra, žif taht' no faules, un kurrâ laikâ winna fawu zekku ap fauli beids. Bet žilwekam labbi, dauds mas no tahdahm gudribahm sinnahr; jo zaur to winnam prahts paleef fšaidraks un tik lehti ne peefriht wišfadeem mahneem un neekeem. — Es jums fchê us galdu gribbu uslikt tahdas šihmes, ka juhs lehtaŭ warreet prahtâ fanemt, kâ Deews tahs staigadamas swaigsnes weenu tahtak kâ ohtru ap fauli lizzis.

Widdû irr faule, kas dauds leelaka pahr wišfahm staigadamahm swaigsnehm. Ne taht no faules masa rihta-swaigsne ar rinki ap fauli apeet. Juhs winnu fcho pawaffar' redsejat kâ maggones fehkliti pahr faules bildi pahreedamu. Dašchreis winna arri spohdra pee debbesim spulgo; bet dauds masaka irr, ne kâ semme; jo no semmes-lohdes diwidesmit un diwas tahdas swaigsnes warretu istaišiht; to-mehr ar leelahm truhbehm augstus kalnus un dšikas eeleijas warr redseht us winnas.

Drusku tahtak irr aufektis, jeb leela rihta swaigsne, gan drihs tikpatt leela, kâ muhsu semme; bet fakka, ka fesch-reis augstaki kalni effoht winnas wirfti. Juhs winnu daudreis pee debbesim redsejufchi; jo winna pahr wišfahm swaigsnehm spohdra un fšaišta spulgo.

Trefchâ weetâ muhsu maifes-mahte, ta semme jeb fchi pafaule fawu zekku tekk ne apnikkufi ar fawu beedri, to mehnefi. Zeem eedšihwotajeem us aufekti un us tahm zittahm staigadamahm swaigsnehm winna tãpatt kâ spohšcha un jauka swaigsne pee debbesim rahdahs, kâ mehš aufekti redsam. Warr buht, dašchs dohma: "Ak tawu fšaištu swaigsni! tur laikam jauka dšihwoščhana!" Bet mehš, semmes-eedšihwotaji, sinnam, ka tahds spohšchums neleetigs, jo "ta pafaule pa-eet un winnas fahriba: bet kas Deewa prahtu darra, tas paleef muhschigi!"

1. Joh. 2, 17.

Zettortâ weetâ ar leelaku rinki, ne kâ semme, štaiga masa swaigsne, ko dašchreis pee debbesim spihdoščhu redsam. Winnai gan drihs diwi gaddi wajjag', kamehr fawu zekku beids.

Wehl tahtak' no faules tšchettras masas swaigsnites gan drihs weenâ paščhâ zekhâ tekk. Bes truhbes winnas ne mas ne warr redseht.

Šestâ weetâ irr tik leela swaigsne, ka no tahs 1474 semmes-lohdes warretu isgreest, bet tik gaušchi taht' no faules, ka winnai arri diwpadšmit gaddu wajjag', kamehr weenreis fawu zekku beids. — Sinnam, ka tahdâ tahtumâ faules spihdums arween tumščhaks paleef. Par to Deews fšai swaigsnei tšchetrus mehneščhus peelizzis, leelakus ne kâ muhsu mehnefi, kas winnu ar fawu gaismu us tahdu tahtu zekku pawadda. Mehš to swaigsni paščhu gan bes truhbehm redsam, bet winnas mehneščhus mehš bes glahšehm ne eefpehjam pašiht. Ze eedšihwotaji us tahs swaigsnes laikam preezajahs, us reises tšchetrus fšaidrus mehneščhus pee debbesim redsoht.

Septitâ weetâ fawu rinki ap fauli tekk arri leela swaigsne, kurrâi — ko juhs dohmajeet? — septini mehnešchi. Winna tik tahtu no faules, ka winna fawu zekku ap fauli 30 gaddôs tik weenreis beids. — Mehš winnu dašchreis pee

debbesim redsam fà zittu swaigsni ar jauku spihdumu. Bet zaur assahm glahsehm pawissam sawada rahdahs, jo winna fà ar johstu irr apjohsta. Schi johsta ar leelu rinki wissapfahret ap paschu widdu swabbada farrahs, tik tahk no swaigsnes paschas, fa wissa semme, ja winnai patiktu, bes peedurschanas weegli warretu zauri eet; un tomehr ta johsta tahda patte zeeta, fà ta swaigsne. Deews augstais sinn, kam winsch scho swaigsni tà apjohsis, bet mehs pasemmomodamees fakkam: "Tawas dohmas ne irr muhsu dohmas, un tawi zelli ne irr muhsu zelli, jo itt fà ta debbes augstaka irr, ne fà ta semme, tà irr tawi zelli augstaki, ne fà muhsu zelli un tawas dohmas, ne fà muhsu dohmas." (Jes. 55, 8. 9.)

Afstotâ weetâ tee, kas ar leelahm trubbehm swaigsnes wehrâ leef, irr atraduschchi leelu swaigsni ar fescheem mehnescheem, fo bes trubbes ne mas ne warr redseht. Winna sawu garru zellu ap fauli beids 84trôs gaddôs.

Warr buht, fa wehl zittas staigadamas swaigsnes irr, kas tik tahlu no faules, fa mehs ar sawahm wissaffakahm glahsehm tahs ne eespehjam eeraudsht. Mehs lihds schim schahs weenpadsmit ween pasihstam; warr buht, fa tee zilweki, kas pehz mums dshwohs, wehl zittas atraddihs. Saule winnas wissas fà ar neredsamahm grohschahm turr, fa tahs neds tahlak, neds tuwak no sawa zella greeschahs, fà Deews no eesahkuma nolizzis. Bes tahm wehl 18 mehneschi irr. Leezeet tohs flahet, tad 29 swaigsnes, un ar fauli 30 lihdsi, kas weenâ leelâ tschuppâ kohpâ stahditas. Bet wissas schahs staigadamas swaigsnes ar saweem mehnescheem un ar fauli paschu masums prett tahm neisfkaitamahm zeetahm swaigsnehm, fo pee leelas debbes-welwes redsam. Zums skaidrà nakti brihnums, tik dauds spihdektu redseht, tomehr ar trubhi wehl dauds wairak nahk redsamas, un us to ohtru semmes pussi atkal tikpatt dauds zitti pee debbesim spihd; wissas tahdâ tahlumâ, fa zilweks ne spehj isrehklnahet. Swaigsnu sinnataji fakfa, fa tahs wissas tahdas faules, fà muhsu faule, kam atkal ikkatrai laikam sawas staigadamas swaigsnes, un tahm staigadamahm swaigsnehm atkal sawi mehneschi. Tahdu pasfaules leelumu zilweks ne spehj isdohmahet!

Bet Deewa rohkâ wissas schahs faules un swaigsnes, fà fehktu-graudini, un preeksch winna azzim wissi raddijumi sinnami, kas tur wirsû dshwo. No winnahm is-eet tahda walloda, fà tas praweets fluddina: "Ar fo tad juhs manni lihdsinafeet? fakka tas Swehtais. Pazelkeet juhsu azzis us augschu un flattait, kas irr schihs leetas raddiis, un iswedd winnu spehku pa pullkam. Kas tohs wissus pee wahrda sawz pehz sawu leelu spehku, un winna stiprums irr tik warrens, fa ne weens ne trubkst. (Es. 40, 25. 26.) — "Bet tam muhschigam, neisnihzigam Behninam, tam neredsamam weenigam gudram Deewam lai irr gohds un slawa muhschigi muhscham. Amen!" (1. Tim. 1, 17.)

35tas mihsklas usinina: Zelsch pats.

Brihw drikkseht. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses:
Dr. C. E. Napiersehn.